

Розділ 9. Домедична підготовка (22 години із них: уроків-16 годин, практичних занять-6 годин).

Тема 2. Надання домедичної допомоги під час кровотеч (6 годин із них: уроків-4, практичних занять-2 години).

Тема 2.2. Правила і техніка накладання кровоспинного джгута (2 - урок).

Питання 1. Правила накладання кровоспинного джгута.

Питання 2. Техніка накладання кровоспинного джгута.

Питання 1. Правила накладання кровоспинного джгута.

Для зупинки кровотечі застосовують метод перетягування кінцівки джгутом.

Місце накладання джгута обумовлене передусім анатомією великих кровоносних судин, зокрема стосовно кісток кінцівки.

Плече має одну кістку, вздовж якої проходить велика артерія.

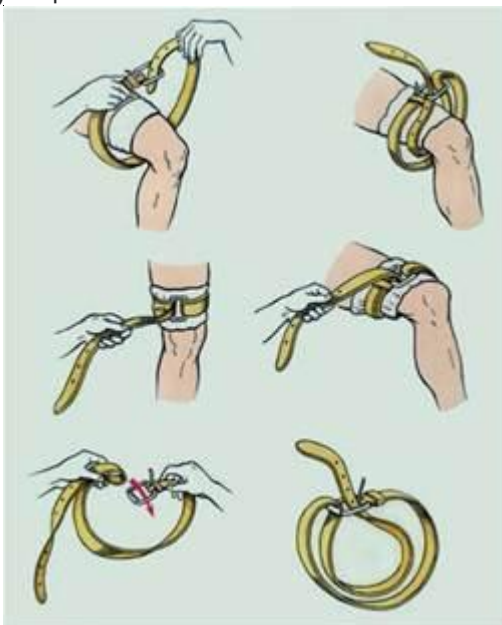
Передпліччя складається з двох кісток, між якими проходять дві кровоносні судини, меншого розміру, ніж у плечовому відділі. Логічно зазначити, що притискання кровоносної судини до кістки буде ефективнішим і швидшим у плечовому відділі руки.

Анатомічна будова нижньої кінцівки має ті ж правила: стегно - одна кістка з великою (дуже великою) кровоносною судиною; гомілка - дві кістки з дрібнішими кровоносними судинами між ними. Залежно від локалізації джерела крововиливу джгут накладають:

- на плече - проксимально (якомога вище на кінцівці);
- на стегно - проксимально.

У деяких випадках допускають накладання другого джгута на кінцівку:

- вище першого джгута на 2-5 см, ближче до тулуба, якщо (!) один джгут не зупинив критичну кровотечу (огрядна людина, екстрене накладання на щільний зимовий одяг тощо);
- при ампутації кінцівки - ближче до травми, на 5-10 см вище місця травматичної ампутації.

Питання 2. Техніка накладання кровоспинного джгута.

Джгут накладають при ушкодженні великих артеріальних стовбурів кінцівки.

1. Джгут накладають на рівну підкладку без складок.
2. Джгут накладають на припідняту кінцівку: підводять його під місце, де його будуть накладати, енергійно розтягують і, підклавши під нього м'яку підкладку (бинт, одяг тощо), накручують його декілька разів до повної зупинки кровотечі таким чином, щоб тури лягали один до одного і щоб між них не потрапили складки шкіри.

Кінці джгута надійно зв'язують.

3. Правильність накладання джгута перевіряють за критеріями:

- зупинка кровотечі;
- зникнення пульсу;
- зміна кольору шкіри (при правильно накладеному джгуті шкіра стає блідою).

4. Після накладання джгута під нього підкладають записку про час його накладання у 24-годинному обчисленні, наприклад, "джгут був накладений о 13 год 20 хвилин".

5. Не можна ховати джгут під пов'язку або одяг, він повинен одразу впадати в очі.

6. Джгут потрібно накладати не довше ніж на 1,5 год, а у дітей - до 40 хв, у холодну пору року - до 40 хв у дорослих та 20-30 хв у дітей.

7. Після накладання джгута потрібно обов'язково зробити іммобілізацію кінцівки стандартною або транспортною шиною, за її відсутності - за допомогою підручних засобів.

8. Транспортують постраждалого з джгутом до лікувального закладу в першу чергу.

За відсутності стандартного джгута артеріальну кровотечу можна зупинити підручними засобами: за допомогою закрутки або поясного паска.

Під час поранення судинного пучка шиї, щоб притиснути сонну артерію, джгут накладають за методом Микуліча, за допомогою шини Крамера. Шина, яка накладена на здорову бокову сторону, упирається в голову та плече і слугує каркасом. Джгут накладають навколо шиї, підклавши під нього ватно-марлевий валик, і він стискає судинний пучок тільки з одного боку. Якщо шини немає, застосовують руку постраждалого - її кладуть на голову і плече використовують замість шини.

Пам'ятайте! Зволікання у використанні кровоспинного джгута може призвести до смерті.

Помилки під час накладання артеріального джгута

1. Накладання джгута без потреби (артеріальної кровотечі немає).
2. Накладання джгута на оголене тіло.
3. Дуже сильне стиснення джгутом, що призводить до травмування нервових стовбурів і може стати причиною виникнення невритів, паралічу, омертвіння тканин.
4. Слабо накладений джгут, що не спиняє кровотечі.
5. Неправильний вибір місця накладання джгута.
6. Госпіталізація (евакуація) без записки про час накладання джгута або зі джгутом, схованим під одягом, може призвести до несвоєчасного надання медичної допомоги та омертвіння кінцівки.

Венозну кровотечу зупиняють накладанням пов'язки, що давить. Пов'язку накладають нижче місця травми. На рану кладуть стерильну серветку, на неї - щільну пов'язку.

Наклавши таку пов'язку, треба припідняти кінцівку. Невеликі кровотечі можуть зупинитися самі внаслідок закупорки тромбом, який утворився при зсіданні крові, однак у екстрених випадках при венозній кровотечі накладають джгут за схемою накладання при артеріальній кровотечі. Правильно накладений джгут на руку викликає відчутний біль руки у ділянці стискання. Правильно накладений джгут на ногу не дає змоги стояти на цій нозі й теж викликає біль. Перевірка правильності накладання джгута - між джгутом і кінцівкою не можна просунути палець, ефективності - зупинка кровотечі.

Запам'ятайте! Гумовий джгут не можна накладати на голе тіло, кровоспинний турнікет - можна!

Тури джгута накладають, захоплюючи попередній таким чином, щоб між ними не затискалась шкіра, що може призвести до її відмирання.

Джгут не накладають на середину стегна та на гомілку.

Джгут завжди повинен бути на видноті, тому не можна його ховати під одяг.

При будь-якій критичній венозній або артеріальній кровотечі накладають кровоспинний джгут проксимально вище рани.

Турнікет може працювати, як 8 в одному:

- 1) ефективний засіб для зупинки кровотечі з кінцівок (можливість зупинки кровотечі при повністю відірваній кінцівці під суглоб, де звичайний турнікет накласти не можна);
- 2) фіксація шини;
- 3) пов'язка, що тисне, чи для підтримки биндажу;
- 4) фіксація тазового кільця при переломах кісток тазу;
- 5) затискання артерій у ділянці паху;

6) накладання через руку на шию;

7) один, два або три турнікети можна використовувати як евакуаційну петлю;

8) два, три або чотири турнікети - як ноші. Кровоспинний джгут є небезпечним (щодо можливості втрати кінцівки) і болісним засобом, тому його використання повинно обмежуватися випадками, коли йдеться про можливість загибелі постраждалого внаслідок крововтрати від критичної артеріальної кровотечі.

Джгут потрібно застосовувати:

- при артеріальній кровотечі (фонтануючий струмінь яскраво-червоної крові з рани);
- при травматичній ампутації кінцівки;
- при комбінованих ураженнях - як швидкий тимчасовий засіб для зупинки значної кровотечі з метою надання іншої життєво необхідної допомоги;
- якщо є декілька постраждалих, які потребують невідкладної допомоги, - як швидкий тимчасовий засіб для зупинки значної кровотечі.

Якщо минуло понад 6 год після того, як наклали кровоспинний джгут, не робіть спроб його зняти! Знімати джгут після шести годин з моменту його накладення повинні медичні працівники.

Викладач

В.К.Кучабський